

Näringsutskottets yttrande 2025/26:NU5y

Vårändringsbudget för 2026

Till finansutskottet

Finansutskottet har gett näringsutskottet tillfälle att yttra sig över regeringens proposition 2025/26:99 Vårändringsbudget för 2026 och följdmotioner i de delar som berör utskottets beredningsområde. En motion har väckts med anledning av propositionen.

Näringsutskottet begränsar sitt yttrande till de förslag i propositionen och motionen som rör utgiftsområdena 21 Energi och 24 Näringsliv.

Näringsutskottet anser att finansutskottet bör tillstyrka regeringens förslag till ändrade ramar och anslag för utgiftsområdena 21 Energi och 24 Näringsliv samt den föreslagna användningen av anslaget 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling. Näringsutskottet anser även att finansutskottet bör tillstyrka de bemyndiganden och det godkännande som regeringen föreslår när det gäller Videberg Kraft. Motionsyrkandena bör avstyrkas i motsvarande delar.

I yttrandet finns fyra avvikande meningar (S, V, C, MP).

Utskottets överväganden

Vårändringsbudget för 2026

Propositionen

Utgiftsområde 21 Energi

Regeringen föreslår att anslaget 1:10 Energiberedskap minskas med 65 000 000 kronor. Skälet är att regeringen vill öka anslaget 1:11 Elberedskap. Minskningen bedöms innebära att vissa energiberedskapsåtgärder som finansieras genom anslaget kommer att behöva senareläggas. Vidare föreslår regeringen att anslaget 1:11 Elberedskap ökas med 125 000 000 kronor. Skälet är att utgifterna för projekt för att höja elförsörjningsförmågan under fredstida kriser och höjd beredskap blir högre än vad som tidigare har beräknats. Det beror främst på ökade kostnader för reservkraft, uppdrag om civilplikt och lokal och regional ö-drift.

Utgiftsområde 24 Näringsliv

Regeringen föreslår att anslaget 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling minskas med 10 800 000 kronor. Minskningen av anslaget föreslås för att finansiera en ökning av andra anslag inom olika utgiftsområden och bedöms av regeringen inte påverka den verksamhet som finansieras från anslaget. När det gäller anslaget 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling föreslår regeringen även att anslagsändamålet utvidgas så att anslaget även får användas för utgifter för forskning och utveckling inom metallvärdekedjan. Enligt regeringen är det angeläget att anslaget kan användas för att möjliggöra stöd för forskning och utvecklingsinsatser för en resilient metallförsörjning.

Vidare föreslår regeringen att anslaget 1:4 Tillväxtverket minskas med 700 000 kronor. Förslaget innefattar dels ökningsar av anslaget för att modernisera tillverkningsmetoder inom försvarsindustrin och för att stärka Regelrådet, Förenklingsrådet och unga kvinnors företagande, dels en minskning av anslaget då medlen för förvaltning av verksamt.se flyttas till anslaget 1:11 Bolagsverket.

Regeringen föreslår även att anslaget 1:5 Näringslivsutveckling ökas med 9 500 000 kronor. Den föreslagna ökningen av anslaget omfattar medel till dels modernisering av tillverkningsmetoder inom försvarsindustrin, dels praktikprogrammet Jobbsprånget.

När det gäller anslaget 1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser föreslår regeringen en ökning med 2 000 000 kronor. Skälet är att myndigheten har fått i uppdrag att följa upp och utvärdera effekterna av regelverk för arbetskraftsinvandring för näringslivets kompetensförsörjning och tillväxt.

Därtill föreslår regeringen att anslaget 1:11 Bolagsverket ökas med 15 200 000 kronor. Den föreslagna ökningen av anslaget avser medel till dels förväntade utgiftsökningar för likvidatorer vid tvångslikvidationer, dels förvaltningen av webbplatsen verksamt.se.

Regeringen föreslår också att anslaget 1:17 Kapitalinsatser i statligt ägda företag ökas med 386 000 000 kronor. Ökningen avser ett kapitaltillskott till SSC Space AB.

Vidare föreslår regeringen att anslaget 2:3 Exportfrämjande verksamhet minskas med 11 150 000 kronor. Minskningen av anslaget föreslås för att finansiera en ökning av andra anslag inom olika utgiftsområden och bedöms av regeringen i begränsad omfattning påverka utlandsmyndigheternas möjlighet att genomföra exportfrämjande insatser under 2026.

Regeringen föreslår även att anslaget 2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer ökas med 2 900 000 kronor. Ökningen motiveras av att kursen för den svenska kronan har försvagats i förhållande till den schweiziska francen och att utgifterna för Sveriges avgifter därmed förväntas bli högre än vad som tidigare har beräknats.

Därutöver föreslår regeringen att den får riksdagens bemyndiganden och godkännande att vidta olika åtgärder för att förvärva Videberg Kraft AB (Videberg Kraft) samt att besluta om kapitaltillskott till bolaget. Videberg Kraft är ett nybildat bolag som har som syfte att projektera, uppföra och inneha kärntekniska anläggningar, driva kärnteknisk verksamhet för energiproduktion samt därmed förenlig verksamhet. Bolaget ägs i dag till 80 procent av det statligt helägda Vattenfall AB (Vattenfall) och till 20 procent av Industrikraft i Sverige AB (Industrikraft) som i sin tur ägs av ABB Switzerland Ltd, Alfa Laval Corporate AB, Boliden AB, Hitachi Energy Sweden AB, Höganäs AB, Saab AB, SSAB EMEA AB, Stora Enso AB och Volvo Business Services International AB. Videberg Kraft ansökte i december 2025 om stöd enligt lagen (2025:587) om statligt stöd för investeringar i ny kärnkraft. Regeringen bedömer att ägandet i Videberg Kraft bör fördelas så att staten äger 60 procent och Vattenfall och Industrikraft 20 procent vardera av ägar- och röstandelarna. Regeringen avser att under 2026 ingå avtal med Vattenfall om förvärv av aktier i Videberg Kraft. Regeringen föreslår därför att riksdagen

- bemyndigar regeringen att under 2026 och 2027 för anslaget 1:17 Kapitalinsatser i statligt ägda företag förvärva aktier i Videberg Kraft AB som ger staten en röst- och ägarandel på 60 procent i bolaget, vars verksamhet är att projektera, uppföra och inneha kärntekniska anläggningar och driva kärnteknisk verksamhet för energiproduktion samt därmed förenlig verksamhet, och besluta om kapitaltillskott till bolaget på sammanlagt högst 1 800 000 000 kronor
- bemyndigar regeringen att under 2026 och 2027 för anslaget 1:17 Kapitalinsatser i statligt ägda företag ingå ekonomiska åtaganden på högst 34 283 000 000 kronor för att tillskjuta kapital eller förvärva eller avyttra aktier i Videberg Kraft AB, eller på annat sätt öka eller minska statens röst-

och ägarandel i bolaget till lägst 51 och högst 65 procent av aktierna och rösterna, fram till och med den tidpunkt då bolagets kärnkraftsreaktorer tas i rutinmässig drift, dock senast 2045

- bemyndigar regeringen att vidta de åtgärder i övrigt som krävs för att genomföra kapitaltillskott samt förvärva och överlåta aktier
- godkänner att de direkta försäljningskostnader som uppkommer för staten i samband med försäljning av aktier i Videberg Kraft AB får avräknas mot försäljningsintäkterna.

Motionen

I partimotion 2025/26:4100 av Magdalena Andersson m.fl. (S) föreslås i yrkande 3 att riksdagen avslår regeringens minskning av anslaget 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling med 10 800 000 kronor inom utgiftsområde 24. Vidare förordas i yrkande 4 att riksdagen avslår regeringens minskning av anslaget 2:3 Exportfrämjande verksamhet med 11 150 000 kronor inom utgiftsområde 24.

Utskottets ställningstagande

Regeringen har föreslagit ändrade ramar för utgiftsområdena 21 Energi och 24 Näringsliv. För utgiftsområde 21 Energi förlår regeringen nya anslagsnivåer för två anslag som innebär att ramen för utgiftsområdet ökas med 60 000 000 kronor 2026. När det gäller utgiftsområde 24 Näringsliv förlår regeringen nya anslagsnivåer för åtta anslag som innebär en ökning av ramen för utgiftsområdet med 392 950 000 kronor 2026. I en motion har det föreslagits att riksdagen ska avslå regeringens förslag till anslagsändringar när det gäller anslaget 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling och anslaget 2:3 Exportfrämjande verksamhet. När det gäller anslaget 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling noterar utskottet att regeringen gör bedömningen att ändringen inte påverkar den verksamhet som finansieras från anslaget. Vad gäller den föreslagna förändringen av anslaget 2:3 Exportfrämjande verksamhet gör regeringen bedömningen att den i begränsad omfattning påverkar utlandsmyndigheternas möjlighet att genomföra exportfrämjande insatser under 2026. Utskottet gör ingen annan bedömning än regeringen och anser därför att anslagen bör ändras enligt regeringens förslag. Utskottet har heller inget att invända mot förslaget att anslagsändamålet för anslaget 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling utvidgas så att anslaget även får användas för utgifter för forskning och utveckling inom metallvärdekedjan.

När det gäller regeringens förslag som rör Videberg Kraft vill utskottet anföra följande. Utskottet anser att ett stabilt, robust och långsiktigt hållbart elsystem är av avgörande betydelse för Sveriges tillväxt, konkurrenskraft och välfärd. Elektrifieringen av industrin, transportsektorn och samhällsekonomin i stort medför ett kraftigt ökat behov av fossilfri och planerbar elproduktion

under kommande decennier. För att Sverige även framöver ska kunna vara en ledande industrination krävs betydande investeringar i energiinfrastruktur och ny elproduktion.

Utskottet anser att kärnkraften utgör en central del av det svenska energisystemet. Kärnkraft bidrar med stabil och fossilfri elproduktion oberoende av väderförhållanden och är därmed av stor betydelse för såväl effektbalansen som försörjningstryggheten. Ett energisystem med hög leveranssäkerhet är en grundförutsättning för jobb, investeringar och svensk konkurrenskraft. Utskottet välkomnar därför regeringens ambition att möjliggöra investeringar i ny kärnkraftsproduktion genom ett ökat statligt engagemang. Att staten ges möjlighet att förvärva aktier i Videberg Kraft och tillskjuta kapital till bolaget är enligt utskottets mening ett viktigt steg för att skapa långsiktiga och stabila förutsättningar för ny kärnkraft i Sverige.

Utskottet konstaterar vidare att investeringar i kärnkraft är mycket kapitalkrävande och förknippade med långa ledtider. I ett sådant läge kan staten spela en viktig roll för att minska risker, skapa investeringsstabilitet och möjliggöra projekt som är av strategisk betydelse för Sverige. Ett ökat statligt deltagande kan även bidra till att säkerställa nationellt inflytande över samhällskritisk energiinfrastruktur. Utskottet noterar att förslaget innebär att anslaget 1:7 Kapitalinsatser i statligt ägda företag beräknas öka med 1 800 000 000 kronor 2027 och att behovet av medel från staten beräknas till 34 283 000 000 kronor 2028–2045.

När det gäller regeringens förslag om att statens röst- och ägarandel om 60 procent i bolaget bör kunna ökas eller minskas inom ett intervall (51–65 procent) till dess att alla reaktorer har tagits i rutinmässig drift, dock senast 2045, gör utskottet ingen annan bedömning än regeringen. Eventuella ändringar av statens ägande i bolaget därefter bör, som regeringen förordar, underställas riksdagens prövning i enlighet med 8 kap. 3 § budgetlagen. Med det anförda ställer sig utskottet bakom regeringens förslag som rör Videberg Kraft.

Sammanfattningsvis anser näringsutskottet att finansutskottet bör tillstyrka regeringens förslag till ändrade ramar och anslag för utgiftsområdena 21 Energi och 24 Näringsliv samt den föreslagna användningen av anslaget 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling. Motionsyrkandena bör avstyrkas i motsvarande delar. Näringsutskottet anser även att finansutskottet bör tillstyrka de bemyndiganden och det godkännande som regeringen föreslår när det gäller Videberg Kraft.

Stockholm den 21 maj 2026

På näringsutskottets vägnar

Tobias Andersson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Tobias Andersson (SD), Anders Ådahl (C), Fredrik Olovsson (S), Jesper Skalberg Karlsson (M), Josef Fransson (SD), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Eric Palmqvist (SD), Isak From (S), Kjell Jansson (M), Birger Lahti (V), Johnny Svedin (SD), Katarina Luhr (MP), Louise Eklund (L), Aida Birinxhiku (S), Daniel Vencu Velasquez Castro (S), Kristoffer Lindberg (S) och Lili André (KD).

Avvikande mening

1. Vårändringsbudget för 2026 (S)

Fredrik Olovsson (S), Isak From (S), Aida Birinxhiku (S), Daniel Vencu Velasquez Castro (S) och Kristoffer Lindberg (S) anför:

Vi anser att Sverige i en tid präglad av hårdnande internationell konkurrens, omfattande klimatomställning och ökad geopolitisk osäkerhet behöver stärka förutsättningarna för innovation, forskning och export. Sveriges konkurrenskraft bygger i hög grad på ett starkt innovationsklimat och på svenska företags möjlighet att utveckla och exportera nya hållbara produkter och tekniker till växande internationella marknader. Mot denna bakgrund är det enligt vår mening felaktigt att, som regeringen föreslår, minska anslagen till såväl innovationsfrämjande som exportfrämjande verksamhet. Regeringen föreslår bl.a. att anslaget 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling minskas med 10 800 000 kronor samt att anslaget 2:3 Exportfrämjande verksamhet minskas med 11 150 000 kronor inom utgiftsområde 24 Näringsliv. Vi anser att detta är en orimlig prioritering i ett läge där svenska företag behöver stärkt stöd för innovation, omställning och export till nya marknader, inte minst mot bakgrund av nya frihandelsavtal och den gröna industriomställningen. Sverige behöver investeringar som stärker konkurrenskraften och bidrar till fler jobb och ökad tillväxt, inte neddragningar på strategiskt viktiga områden.

När det gäller frågan om statens roll i att möjliggöra investeringar i ny kärnkraft och regeringens förslag om Videberg Kraft vill vi anföra följande. Vi delar uppfattningen att Sverige står inför ett omfattande behov av ny fossilfri elproduktion till följd av elektrifieringen av industrin och transportsektorn samt ett växande behov av ett stabilt och robust energisystem. För att säkra svensk konkurrenskraft, jobb och klimatomställning krävs långsiktiga investeringar i energiinfrastruktur och elproduktion med hög leveranssäkerhet. Vidare konstaterar vi att ny kärnkraft kännetecknas av mycket höga investeringskostnader, långa ledtider och betydande finansiella risker. Mot den bakgrunden finns det en förståelse för att staten kan behöva ta ansvar för att möjliggöra investeringar i ny kärnkraftsproduktion, särskilt i ett läge där energiförsörjningen bedöms vara av strategisk betydelse för Sverige. Samtidigt vill vi understryka att det är angeläget att investeringar i kärnkraft inte görs på bekostnad av nödvändiga satsningar på elnät, energieffektivisering och annan fossilfri elproduktion.

Sammanfattningsvis anser vi att finansutskottet bör avstyrka regeringens förslag om ändrade nivåer för anslaget 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling och anslaget 2:3 Exportfrämjande verksamhet och tillstyrka motion 2025/26:4100 (S) yrkande 3 och 4 i berörda delar. I övrigt har vi inget att invända mot regeringens förslag.

2. Vårändringsbudget för 2026 (V)

Birger Lahti (V) anför:

Jag motsätter mig statens ökade roll i att möjliggöra investeringar i ny kärnkraft och regeringens förslag rörande Videberg Kraft. Jag delar uppfattningen att Sverige behöver ett fossilfritt energisystem och en trygg elförsörjning. Dock anser jag att regeringens omfattande satsning på ny kärnkraft är felprioriterad, samhällsekonomiskt riskfylld och ineffektiv ur både klimat- och välfärdsperspektiv. Regeringen föreslår att staten ska kunna förvärva en majoritetsandel i Videberg Kraft och genomföra betydande kapitaltillskott till bolaget. Jag anser att dessa resurser i stället bör användas till investeringar i energieffektivisering, elnät, lagringsteknik och snabbare utbyggnad av förnybar energiproduktion. Kärnkraft kännetecknas av mycket långa ledtider, höga kostnader och betydande ekonomiska risker, samtidigt som behoven av ny elproduktion är akuta redan under kommande år. Jag vänder mig också mot att staten tar på sig ett omfattande ekonomiskt ansvar för investeringar som riskerar att tränga undan andra samhällsviktiga satsningar. Det är enligt min mening inte rimligt att skattebetalarna ska bära huvuddelen av de ekonomiska riskerna i ett projekt vars lönsamhet och genomförbarhet är osäker.

Sammanfattningsvis anser jag att finansutskottet bör avstyrka regeringens förslag till bemyndiganden och godkännande rörande Videberg Kraft.

3. Vårändringsbudget för 2026 (C)

Anders Ådahl (C) anför:

Jag ställer mig inte bakom regeringens förslag om ändrade ramar och anslagsnivåer för utgiftsområdena 21 Energi och 24 Näringsliv. Jag anser att regeringens prioriteringar riskerar att hämma Sveriges möjligheter att stärka innovation, företagande och export i ett läge där omställningen till ett hållbart och konkurrenskraftigt näringsliv behöver främjas genom långsiktiga investeringar och goda villkor för grön tillväxt.

När det gäller frågan om statens roll i att möjliggöra investeringar i ny kärnkraft och regeringens förslag rörande Videberg Kraft ställer jag mig inte heller bakom detta förslag. Jag delar uppfattningen att Sverige behöver ett robust och fossilfritt elsystem med hög leveranssäkerhet. Den omfattande elektrifieringen av industri och transporter kommer att kräva betydande investeringar i ny elproduktion under lång tid framöver. Jag anser dock att energipolitiken bör präglas av teknikneutralitet, marknadsekonomiska principer och långsiktiga spelregler för alla fossilfria kraftslag. Staten bör i första hand skapa stabila villkor för investeringar snarare än själv gå in som dominerande ägare i enskilda energiprojekt. Regeringens förslag innebär att staten ges möjlighet att förvärva en majoritetsandel i Videberg Kraft samt tillskjuta betydande kapital till verksamheten. Jag anser att detta innebär ett

långtgående statligt risktagande med potentiellt stora kostnader för skattebetalarna. Sverige behöver ett energisystem där flera fossilfria kraftslag samverkar. Politiken bör därför inriktas på att undanröja hinder för investeringar och stärka elnäten, snarare än att staten tar ett direkt ägaransvar i kärnkraftsproduktion.

Sammanfattningsvis anser jag att finansutskottet bör avstyrka regeringens förslag om ändrade ramar och anslagsnivåer för utgiftsområdena 21 Energi och 24 Näringsliv och regeringens förslag till bemyndigande och godkännande rörande Videberg Kraft.

4. Vårändringsbudget för 2026 (MP)

Katarina Luhr (MP) anför:

Jag ställer mig inte bakom regeringens förslag om ändrade ramar och anslagsnivåer för utgiftsområdena 21 Energi och 24 Näringsliv. Jag anser att regeringens prioriteringar riskerar att försvaga förutsättningarna för innovation, export och långsiktig konkurrenskraft i ett läge där Sverige behöver stärka klimatomställningen och investeringarna i framtidens gröna industriomställning.

Jag kan inte heller ställa mig bakom regeringens förslag rörande Videberg Kraft. Enligt min uppfattning behöver Sverige snabbt ett hållbart och kostnadseffektivt energisystem baserat på förnybar energi, energieffektivisering och modern flexibilitetsteknik. Regeringens förslag om omfattande statliga investeringar i ny kärnkraft går enligt min mening i motsatt riktning. Regeringen föreslår att staten ska kunna bli majoritetsägare i Videberg Kraft samt genomföra betydande kapitaltillskott och ekonomiska åtaganden kopplade till ny kärnkraftsproduktion. Jag anser att detta innebär ett mycket stort ekonomiskt risktagande med offentliga medel för en energiform som är dyr, långsam att bygga ut och förknippad med betydande miljö- och säkerhetsrisker. De resurser som nu föreslås användas till kärnkraft hade enligt min mening gjort betydligt större klimatnytta om de i stället investerades i förnybar elproduktion, energilagring, energieffektivisering och förstärkningar av elnäten.

Sammanfattningsvis anser jag att finansutskottet bör avstyrka regeringens förslag om ändrade ramar och anslagsnivåer för utgiftsområdena 21 Energi och 24 Näringsliv och regeringens förslag till bemyndiganden och godkännande rörande Videberg Kraft.